

Sygn. akt I.Ca 141/14

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Dnia 7 maja 2014r.**

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Kowalewski
Sędziowie:	SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Cezary Olszewski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej A. S. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową A. K.**

**przeciwko T. S.**

**o zmianę orzeczenia alimentacyjnego**

na skutek apelacji powódki A. S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Elku

z dnia 12 lutego 2014r., sygn. akt III RC 547/13

1. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt. 1 w ten sposób, że w miejsce kwoty „260 zł (dwieście sześćdziesiąt złotych)” wpisuje kwotę „350 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych) ;
2. Oddala apelację w pozostałej części;
3. Odstępuje od obciążania pozwanego kosztami procesu przed Sądem II – giej instancji.

Sygn. akt: I. Ca. 141/14

## UZASADNIENIE

Powódka małoletnia A. S. reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową - matkę A. K. wniosła pozew przeciwko T. S. domagając się podwyższenia alimentów począwszy od dnia 1 grudnia 2013 r. z kwoty po 200,00 zł do kwoty po 700,00 zł.

Pozwany T. S. wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2014 r. w sprawie o sygn. akt: III. RC. 547/13 Sąd Rejonowy w Ełku zasądził od pozwanego tytułem podwyższonych alimentów na rzecz małoletniej powódki kwotę 260,00 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 15-go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w terminie płatności każdej raty, do rąk matki A. K. jako ustawowej przedstawicielki małoletniej, poczynając od dnia 1 grudnia 2013 r., zmieniając tym samym pkt I wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 12 stycznia 1998 r. w sprawie o sygn. Akt: III. RC. 690/97; oddalił w pozostałej części powództwo; zniósł pomiędzy stronami koszty procesu; ustalił, iż brakujące koszty sądowe w postaci opłaty od pozwu, której strona powodowa nie miała obowiązku uiszczać ponosi Skarb Państwa oraz wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd ten ustalił, że małoletnia powódka A. S. urodziła się dnia (...) w S.. Początkowo na mocy ugody zawartej w kilka miesięcy po urodzeniu dziecka, pozwany opłacał alimenty w wysokości 100,00 zł. W trakcie ostatniego procesu o podwyższenie alimentów na przełomie 1997 i 1998 r. matka powódki miała kilkanaście lat, ukończyła szkołę fryzjerską, pozostawała bez pracy i nie dysponowała żadnym majątkiem. Pozwany był wówczas bezrobotnym stolarzem oraz właścicielem niewielkiego mieszkania o powierzchni 40 m<sup>2</sup>. Ostatecznie wyrokiem z dnia 12 stycznia 1998 r. podwyższono alimenty na rzecz małoletniej powódki do 200,00 zł miesięcznie.

Obecnie małoletnia powódka ma prawie 18 lat i uczy się w II klasie technikum fryzjerskiego w E.. W momencie wszczęcia niniejszego procesu matka małoletniej powódki prowadziła zakład fryzjerski i osiągała dochód w wysokości 2.000,00 zł, jednak od stycznia 2014 r. jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Uzyskuje ona świadczenia rodzinne w postaci zasiłku rodzinnego - 289 zł, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka na średnią córkę - 170 zł i dodatek na 3 dziecko - 80 zł, ponadto z Funduszu Alimentacyjnego uzyskuje na małoletnią powódkę 200,00 zł, a na najmłodszą córkę - 500 zł. Miesięcznie matka powódki ponosi wydatki na żywność - 1.000 zł, odzież - 300 zł i środki czystości - 200 zł, oprócz tego ponosi koszty mieszkania czynsz i odstępné - 650 zł, energii elektrycznej - 150 zł, wywóz śmieci - 46 zł, centralnego ogrzewania - 140 zł, Internet - 30 zł i woda - 140 zł. Poza tym w skali miesiąca spłaca pożyczkę, której rata wynosi 278 zł, ratę za telewizor - 187,55 zł, uiszcza opłatę za przedszkole - około 90 zł, biletów miesięcznych - 72 zł oraz telefon - 45 zł. W październiku 2013 r. A. K. zaciągnęła pożyczkę w kwocie 8.000 zł w Banku (...) SA Oddział w E. która jest spłacana w 36 ratach po około 280 zł.

Natomiast pozwany i jego żona są osobami bezrobotnymi. Jego rodzina utrzymuje się ze świadczeń z opieki społecznej (zasiłki jednorazowe, celowe i okresowe) i zasiłków rodzinnych - w sumie do kilkuset złotych miesięcznie.

Sąd Rejonowy oceniając zakres uzasadnionych potrzeb małoletniej powódki oraz możliwości zarobkowe zobowiązanych do alimentacji w kontekście art. 133 k.r.o., 135 k.r.o. i art. 138 k.r.o. przyjął, że wysokość alimentów winna być ustalona na kwotę 260,00 zł miesięcznie. Za powyższym stwierdzeniem przemawiał fakt, że rodzina pozwanego funkcjonuje na poziomie minimum socjalnego, albowiem średni dochód na osobę wynosi 533 zł. Podobnie matka powódki nie osiąga dużych dochodów, albowiem w skali miesiąca ich wysokość na jednego członka rodziny wynosi po 640,00 zł. W ocenie Sądu I instancji wysokość alimentów odpowiada również zasadom słuszności.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na mocy art. 100 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c., zaś o brakujących kosztach sądowych, Sąd postanowił na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł na mocy art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku w zakresie pkt I wniosła małoletnia powódka A. S., zarzucając Sądowi I instancji:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany materiałem dowodowym, która miała wpływ na treść orzeczenia, poprzez przyjęcie, że sytuacja rodzinna i materialna powódki nie uległa zmianie od ostatniej sprawy o podwyższenie alimentów, w sytuacji gdy poprzednio pozwany był bezrobotnym stolarzem, zaś w chwili obecnej utrzymuje się jedynie z okazjonalnych zleceń, pozostając bez stałego dochodu,

2) przekroczenie przez Sąd Rejonowy granic swobodnej oceny dowodów poprzez nierozważenie całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności uchylanie się pozwanego od wyjaśnień i niezasadne przyjęcie, że ma on możliwość osiągania najniższego dochodu miesięcznego w wysokości co najmniej 1.200,00 zł, a także pominięcie okoliczności, że zobowiązanie pozwanego istnieje wobec uczącej się córki, a nie osoby bezrobotnej, gdzie potrzeby są diametralnie różne.

Wskazując na powyższe, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie jej powództwa w całości, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację, pozwany T. S. wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania w obu instancjach.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Argumenty podniesione w apelacji zasługiwały częściowo na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji błędnie przeanalizował sytuację materialną i możliwości zarobkowe pozwanego i nie można zgodzić się z ustaleniami Sądu, iż usprawiedliwione potrzeby małoletniej A. S. uzasadniają ustalenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego na poziomie 260,00 zł miesięcznie.

Podstawę prawną wyrokowania w przedmiotowej sprawie stanowił art. 138 k.r.o., zakładający, iż w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia alimentacyjnego. Sąd I instancji słusznie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jakie przesłanki powinno brać się pod uwagę przy dokonywaniu oceny, czy w danej sprawie zachodzi zmiana stosunków uzasadniająca zmianę orzeczenia alimentacyjnego, jednakże dokonując porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się ostatecznego orzeczenia alimentacyjnego z istniejącym w dniu orzekania w niniejszej sprawie doszedł do wniosków, których Sąd Odwoławczy jednak nie podziela.

Jednym z podstawowych założeń prawa rodzinnego jest obowiązek wzajemnego wspierania się członków rodziny, skonkretyzowany w przepisach regulujących obowiązek alimentacyjny rodziców względem dziecka. Sam zaś obowiązek alimentacyjny polega na dostarczaniu środków utrzymania, a w razie potrzeby także wychowania. O jego zakresie decydują w każdym przypadku usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe zobowiązanego. Zakres tych potrzeb, które winny być przez rodziców zaspakajane, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dzieci i przygotowywać je należycie - odpowiednio do ich uzdolnień - do życia w społeczeństwie. Stosownie do tej dyrektywy, rodzice obowiązani są zapewnić dzieciom nie tylko środki na zakup żywności, czy odzieży, ale także na zaspokojenie ich potrzeb kulturalnych i wypoczynku. Zważyć nadto należy, że zgodnie z treścią art. 135 § 1 k.r.o., zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Z przepisu tego wypływa wniosek, iż wysokość rat alimentacyjnych jest wypadkową pomiędzy usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionego z jednej strony, z drugiej zaś - majątkowymi i zarobkowymi możliwościami zobowiązanego do alimentacji. W razie zaś zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego. Zmianą stosunków w rozumieniu przepisu art. 138 k.r.o., jest każda zmiana wpływająca na zmniejszenie lub zwiększenie kryteriów opisanych w przepisie art. 135 § 1 k.r.o. (zmiana ilościowa i jakościowa), z tym, że zmiana ta musi mieć charakter istotny. Innymi słowy chodzi tutaj o istotne zmniejszenie lub zwiększenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie lub zmniejszenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych.

Odnosząc powyższe rozważania do realiów przedmiotowej sprawy w pierwszej kolejności należy stwierdzić, co nie zostało przez Sąd Rejonowy dostatecznie uwzględnione, iż małoletnia powódka aktualnie ma o kilkanaście lat więcej niż w okresie ostatecznego ustalenia obowiązku alimentacyjnego i pozostaje pod wyłączną pieczęją matki. Małoletnia

znajduje się w okresie znacznego rozwoju fizycznego, co wymaga częstszego zakupu odzieży, obuwia, artykułów żywnościowych. Ponadto uczęszcza do szkoły średniej, a więc i w tym zakresie jej potrzeby znacznie wzrosły w porównaniu do okresu, kiedy zostało ustalone świadczenie alimentacyjne.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał również, że możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego pozwalają mu na partycypowanie w usprawiedliwionych kosztach utrzymania dziecka w kwocie 350,00 zł miesięcznie. Za powyższym stwierdzeniem przemawiał fakt, że pozwany jest osobą zdrową, posiada wykształcenie stolarskie oraz wykonuje prace dorywcze. Zgodnie więc z utrwaloną w orzecznictwie zasadą, dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami, i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, że rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich żyją sami i dzielić się z nimi nawet najskromniejszymi dochodami. Jednak zasada równej stopy życiowej, nie oznacza mechanicznego podziału osiągniętych przez rodziców dochodów, jej istota sprowadza się do zbliżonego z rodzicami (nie zaś wyższego) zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dzieci przy uwzględnieniu ich wieku, stanu zdrowia, kierunku szkolenia oraz innych indywidualnych okoliczności. Reasumując to od faktycznych możliwości zarobkowych rodziców zależeć będzie, jaką kwotę będą mogli przekazywać na utrzymanie dziecka.

Sąd Odwoławczy zwrócił także uwagę, że pozwany jest jeszcze ojcem dwójki małoletnich dzieci, a jego żona pozostaje bez stałej pracy. Częściowym źródłem utrzymania jego rodziny stanowią zasiłki socjalne. Okoliczności te w sposób zasadniczy rzutowały na rozmiar istniejącego obowiązku (wysokość rat alimentacyjnych) względem powódki. Zdaniem Sądu Odwoławczego w obecnej sytuacji finansowej pozwany uzyskujący dochody nawet na minimalnym poziomie nie jest w stanie partycypować w kosztach utrzymania powódki w kwocie wyższej niż 350 zł miesięcznie zwłaszcza, że ciąży na nim obowiązek alimentacyjny w stosunku do trojga dzieci, a nie jednego. Fakt posiadania dzieci z innego związku nie może jednak odbywać się kosztem i ze szkodą dla powódki.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany dokładając należytej staranności w wykonywaniu obowiązków zawodowych jest niewątpliwie w stanie wywiązać się z partycypowania w kosztach utrzymania małoletniej córki na poziomie wyższym niż dotychczasowy. Pozwany nie może wymawiać się ogólną – złą sytuacją na rynku pracy, jako że posiada wszelkie warunki do podjęcia jakiegokolwiek pracy zarobkowej, w tym także odpowiadającej jego przygotowaniu zawodowemu. Większej aktywności i inicjatywy u pozwanego wymaga zaś przede wszystkim spoczywająca na nim odpowiedzialność wynikająca z faktu bycia rodzicem już 17 – letniego dziecka. Podkreślić bowiem należy, że orzekając o wysokości alimentów Sąd bierze pod uwagę nie tylko faktycznie uzyskiwane dochody, ale również możliwości zarobkowe i o ile nie zostały wykazane rzeczywiste dochody pozwanego, o tyle nie można mieć wątpliwości co do możliwości pozwanego.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia żądania strony powodowej w całości. Zarówno potrzeby małoletniej powódki, jak również sytuacja materialna i możliwości zarobkowe pozwanego nie uzasadniały podwyższenia alimentów do kwot po 700 zł miesięcznie.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaskarżony wyrok należało zmienić poprzez podwyższenie alimentów do kwot po 350,00 zł miesięcznie (pkt I wyroku), a w pozostałym zakresie apelację oddalić – art. 385 k.p.c. (pkt II wyroku).

Uwzględniając charakter roszczenia oraz sytuację majątkową pozwanego, o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 102 k.p.c.